

בס"ד. שיחת* יום א' פ' בחוקותי, ט"ז אייר, ה'תשי"ט.

— לחברי „מלוה מלכה“ הנירהייווען, בחדרו הק' —

א. מלוה-מלכה הוא הקשר והמעבר משבת לימי החול. הפירוש ד"מלוה מלכה" הוא — ללוות (את השבת, שנקראת בשם) מלכה¹, וא"כ, הרי זה שייך לשבת. ועריכת המלוה-מלכה היא לאחרי הבדלה², בשבוע שלאחרי השבת.

בשבת הקודמת קראו פרשת בהר, שבה מתחילה התורה בהציווי אודות מצות שמיתה³: „ושבתה הארץ (בשנה השביעית) שבת לה“⁴, והיינו, שהשנה השביעית היא כמו שבת, כמודגש בפירוש רש"י: „שבת לה“ .. כשם שנאמר בשבת בראשית⁵, כשם שבימים יש לקדש את יום השביעי יותר מששת הימים שלפניו, כך גם בשנים, יש לקדש את השנה השביעית יותר מששת השנים שלפני⁶.

אצל בנ"י, גם ששת הימים והשנים של חול, קדושים הם. בכל יום, גם בימי החול, מתפללים, ולאחרי התפלה לומדים, גמרא או משניות, עין יעקב, חומש, איזה שיעור תורה⁷, ואפילו לאחרי התפלה והלימוד, כאשר יוצאים לעולם, לעסוק במסחר או במשרה, צריך להיות המסחר מתוך זהירות מהשגת גבול וכו', ומילוי המשרה צריך להיות באמונה, וכמו"כ כל שאר הענינים בחיי היום-יום של בנ"י חדורים הם במצוות, בקדושה — „בכל דרכיך דעהו“⁸.

אבל אצל בנ"י תובעים להתעלות עוד יותר, ולכן, בבוא יום השביעי צריך יהודי לקדשו עוד יותר מהקדושה שבששת ימי החול, וכמו"כ בבוא השנה השביעית, אזי „ושבתה הארץ שבת לה“⁹; אין לעסוק בה בענינים ארציים, חקלאות, יש להקדיש את הזמן שהתפנה¹⁰ כדי להתמסר לעניני אלקות, עניני קדושה.

ואע"פ שמצות השביתה מעבודת האדמה היא רק בארץ ישראל¹¹,

(*) הוגהה ע"י כ"ק אדמור"ר שליט"א (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ס"ע 547 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
 (1) שבת קיט, א ושם.
 (2) ראה ט"ז לשו"ע או"ח סו"ס ש — הובא בשו"ע אדה"ז שם ס"ב.
 (3) כה, ב.
 (4) שו"ע או"ח סקנ"ה.
 (5) משלי ג, ו. וראה שו"ע או"ח סרל"א.
 (6) ראה ספורנו בהר שם.
 (7) קידושין לו, ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ד הכ"ה.

מ"מ, התוכן והמכוון של מצות שמיטה, שבשנה השביעית צריכים להתמסר יותר לעניני קדושה, הרי זה גם בחוץ לארץ, כי, אדמת חוץ לארץ אינה קדושה כמו אדמת ארץ ישראל, אבל יהודי, בכל מקום שנמצא, אם בארץ או בחוץ לארץ, קדוש הוא. ובמילא, כבוא שנת השמיטה, צריכים להתחזק בדרך היהדות ולהתמסר יותר לעניני קדושה.

ב. ישנם כאלו שאינם רוצים להוסיף שהתורה היא למעלה מהשכל, ורוצים להסביר את עניני התורה רק ע"פ השכל האנושי. ומבארים הטעם דמצות שמיטה — כי, כאשר מעבדים את האדמה ללא הרף, אזי נחלשים מרכיבי האדמה, ולכן ציוותה התורה על מנוחת האדמה אחת לשבע שנים, בכדי שתחזור ותתחזק ותוציא ריבוי פירות⁸. ובמילא, אומרים הם, בימינו אלו לא זקוקים לשמיטה, כיון שישנה עצה אחרת — להשביח את האדמה ע"י דשנים טובים.

וענין זה שולל ומבהיר הקב"ה, באמרו, "וצויתני את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים", לששית, לשביעית ולשמינית⁹:

אילו הי' טעם השמיטה ענין טבעי, כדי שהאדמה לא תיחלש ע"י עיבודה — היתה הברכה צריכה להיות לא בשנה הששית, כאשר האדמה היא חלשה ביותר, אלא בשנים שלפנ"י¹⁰.

זוהי איפוא ראי' ברורה, שכאשר יהודי בוטח בהקב"ה, ואומר "לא נורע"¹¹, בקיימו את ציווי הקב"ה — אזי נותן הקב"ה את ברכתו, שבזמן שבו האדמה היא חלשה ביותר, תוציא פירות פי-שלוש יותר מאשר בשנה הטובה ביותר, אפילו יותר מאשר בשנה הראשונה.

וכאמור לעיל שהתוכן דמצות שמיטה ישנו גם בחוץ לארץ — יש בזה גם הענין ד"וצויתני את ברכתי":

כאשר יהודי עושה חשבון: הנני צריך להתפלל, ללמוד, ליתן צדקה, להחזיק ישיבות ובתי מדרשים וכו', וא"כ, כיצד אוכל להתמודד ולהתחרות עם אינו-יהודי, שאינו לומד ואינו מתפלל ואינו נותן צדקה, ולנצח אותו?

הנה על זה בא הציווי דשמיטה: כאשר עושים מה שהקב"ה דורש

(10) ראה כלי יקר ואברבנאל שם.

(11) שם, כ.

(8) ראה מו"נ ח"ג פל"ט. הובא בכלי יקר

ואברבנאל בהר שם.

(9) שם, כא ובפרש"י.

— אזי מקבלים את ברכתו, ברכה לא רק בעולם הבא, אלא גם בעולם הזה.

ג. ובדוגמת זה הוא גם הענין דמלוה-מלכה:

כאשר עומדים לאחרי השבת, כשעברו כ"ד שעות שבהם לא ניהלו עסקים ("ביזנעס"), וצריכים לצאת ולהתחרות עם מי שאינו שומר שבת, אשר, ע"פ טבע, הרי יום-עבודה נוסף הוא הדרך לריבוי דולרים בחשבון כבנק —

אומר הקב"ה: "אל תירא עבדי יעקב"¹². אם הנך "עבדי" — אין לך להתיירא, אני אספק לך את הכל.

ישנו דין (שגם זה מצוה באותה פרשה — פרשת בהר¹³) בנוגע לעבד, שהאדון צריך לספק את כל הצרכים שלו ושל משפחתו. העבד צריך לעבוד את העבודה שבעל-הבית מצוה עליו, ואת פרנסתו יספק לו בעל-הבית. וכמו"כ בנוגע לבנ"י, שבהיותם "עבדי יעקב", שעושים רצון הקב"ה, מספק להם הקב"ה כל המצטרך, הן ברוחניות והן בגשמיות.

וכל זה מודגש כאשר יהודים מתאספים יחדיו לחגוג מלוה-מלכה בשמחה:

עבר יום שבו לא היתה הכנסה, ואדרבה, היו הוצאות שבת שונות, גם "מי שברך" בעלי' לתורה, אורח לקידוש וסעודה, וכיו"ב.

ובבוא מוצאי שבת — מברך יהודי "בורא מאורי האש", בידעו שלמרות שברחוב שורר חושך, יש בכחו להאיר,

— כמסופר במדרשי חז"ל¹⁴ שכשראה אדה"ר לראשונה שנעשה חושך, נתן בו הקב"ה דעה והביא שני אבנים וטחנן זו בזו ויצא מהן אור, ואז ראה שיש בכחו של אדם להאיר גם כאשר בעולם שורר חושך —

וחוגג מלוה-מלכה בשמחה, באמרו, בחשבו בשעת מעשה: "אל תירא עבדי יעקב"¹⁵, בהאמינו (ואח"כ — במשך השבוע — בראותו) שהקב"ה מספק לו פרנסתו, ממון כפשוטו, והעיקר, שמשתמשים בו עבור דברים שמחים וטובים.

ד. יתן השי"ת שתגדילו את הפעולות של המלוה-מלכה בשמחה ובטוב לבב, ויתן לכם הצלחה בעבודתכם בכלל, ולכל אחד בפרט,

14) פסחים נד, א. מדרש תהלים צב.

15) ראה לקו"ת בלק עב, ב.

12) ישע"י מד, ב. ועוד.

13) שם, מא ובפרש"י.

תחזקו ותגדילו את כל הענינים הטובים בניו-הייזען, מבלי לשכוח את מוסדות ליובאוויטש שם, ומהר מאד יוליכנו משיח¹⁶ לארץ הקדושה, מתוך בריאות ושמחה, במהרה בימינו.

תמסרו פרישת-שלום לכל יהודי ניו-הייזען, ותשתדלו שמספר היותר גדול של יהודים ישתתפו בהמסיבות של "מלוה-מלכה", וגם אצלם יקויים "אל תירא עבדי יעקב", ויתן להם הקב"ה ריבוי פרנסה, ברוחניות ובגשמיות.

נהנה עצם לזו שבאדם, עצם שממנו יתחדש האדם לעת התחי" (וראה גם תו"מ חיי"ט ס"ע 24 ואילך. וש"נ).

16) ראה פע"ח סוף שער השבת, דסעודת מוצאי שבת היא סעודת דוד מלכא. ובאליהו רבה סי' ש ובס' ערכי הכינויים (לבעל המחבר ספר סדר הדורות, מערכת לז), דמסעודה זו